

FENOMENE LINGVISTICE ÎN ROMÂNIA-RUMAÑOL

ROXANA GAIȚĂ

Studentă doctorandă, Universitatea de Vest din Timișoara

Cuvinte cheie: *Calc lingvistic; comutare de cod; interferente lingvistice; împrumut; migrație;*

În lucrarea de față se prezintă importanța pe care o are studierea fenomenului de contact lingvistic în cazul comunităților de români din Spania, pornind de la caracteristicile limbilor implicate în acest proces: limba română și limba spaniolă. Acest fenomen lingvistic a fost profund cercetat de Ioana Jieanu (2012), lector universitar doctor.

În contextul spaniol, uzul limbii române a fost puternic influențat de limba spaniolă, manifestându-se tendința de restructurare a tiparelor specifice, la diverse niveluri ale limbii. Această influență are loc pe fundalul unor multiple interferențe româno-spaniole la nivel social, politic, cultural și economic.

Studiul în ceea ce privește interferențele lingvistice româno-spaniole, în condițiile migrației românești în Spania, are în vedere identificarea consecințelor lingvistice pe care le poate avea migrația masivă a românilor în Spania din motive economice.

Pentru a surprinde principalele trăsături ale contactului lingvistic româno-spaniol, Ioana Jieanu (2012) a analizat interferența limbii spaniole asupra limbii române, la toate nivelurile limbii: lexical, fonetic, morfologic și sintactic, încercând să surprindă principalele trăsături ale acestuia.

Migrația masivă a românilor în Spania după 1995 a determinat numeroase schimbări de ordin social, economic, politic, cultural și, nu

în ultimul rând, lingvistic, atât în țara gazdă, Spania, cât și în România. Dacă în Spania efectele migrației s-au observat încă de la început - creșterea demografică, dezvoltarea economică de la jumătatea primului deceniu al mileniului al treilea, creșterea forței de muncă, industrializarea excesivă a unor zone de la periferiile marilor orașe - în România, aparent, migrația forței de muncă în țările occidentale a adus numai beneficii economice: rata șomajului a scăzut, banii trimiși în țară de emigranți pentru a oferi o viață mai bună familiilor rămase acasă au contribuit la menținerea deficitului bugetar al României.

Simțindu-se diferiți de prietenii și familiile lăsate în România dar, neidentificându-se total nici cu cetățenii spanioli, românii imigranți în Spania își clădesc o altă identitate, româno-spaniolă, pentru care găsesc și un nume: *rumaño*l.

Cuvântul *rumaño*l a fost folosit inițial pentru a desemna nouă realitate lingvistică folosită în comunicarea dintre imigranții români, pentru ca, ulterior, să-și mărească sfera semantică, ajungând să denumească rezultatele tuturor contactelor româno-spaniole: limba *rumaño*l, artă *rumaño*l, obiceiuri *rumaño*l, muzică *rumaño*l, poezii *rumaño*l, concurs de miss *rumaño*l, înșiși românii din Spania numindu-se *rumaño*li (Jeanu 2012: 20).

Fenomenul migrațional este unul dintre aspectele sociale cele mai discutate în contextul actual al globalizării. Într-un studiu dedicat motivării migrației în Spania (Cifras INE 2007) se menționează ca principale motive: calitatea vieții, căutarea unui loc de muncă mai bine plătit, regrouparea familială, lipsa unui loc de muncă în țara de origine, costul vieții și clima. Aceștia li se adaugă diverse motive educaționale, schimbarea domeniului de muncă, pensionarea, motive politice și religioase.

Unul dintre cele mai spectaculoase valuri migratoare în Spania este reprezentat de migrația românească. Conform datelor statistice exodul românilor s-a manifestat după 1990 și după aderarea României în Uniunea Europeană, în 2007. Statisticile elaborate de INE menționează faptul că numărul românilor din Spania a ajuns la începutul anului 2007 la 879.521, devenind la 1 ianuarie 2008

comunitatea cu cel mai mare număr de imigrați din Spania. Din 2008 până în 2010, numărul românilor din Spania scade (unii dintre românii rămași fără loc de muncă, din cauza crizei economice decid să se întoarcă în țară), ajungând ca la 1 ianuarie 2010 să trăiască în Spania 829.715 de români.

În lingvistică termenul *interferență* este definit ca *o abatere de la normele uneia dintre limbile în contact, prin introducerea unor particularități din cealaltă limbă* (DȘL 2005: 270 apud. Jieanu 2012: 48). Interferența se întâlnește în cazul vorbitorilor bilingvi, care utilizează într-o limbă sau registru (A) o trăsătură fonetică, morfologică, sintactică sau lexicală caracteristică altei limbi (B) sau în alt registru al aceleiași limbi (Payrato 1985: 58 apud. Jieanu 2012: 48). *Interferența constituie un aspect al difuzării culturale* (Rusu 1970: 757 apud. Jieanu 2012: 48).

Pentru a analiza interferențele lingvistice dintre limba română și limba spaniolă este nevoie să se stabilească statutul pe care îl au limba română și limba spaniolă în cadrul comunităților de români din Spania. Limba spaniolă reprezintă limba de prestigiu, deoarece este limba oficială a țării în care s-au stabilit imigranții români, este limba care se folosește în administrație, la școală, iar limba română, limba maternă a imigranților români, ocupă o poziție inferioară, deoarece este folosită doar în relațiile familiale.

În cadrul lucrării, interferența este tratată de Ioana Jieanu (2012) sub trei aspecte: ca *împrumut lingvistic, comutare de cod și calc lingvistic*.

1. Fenomenul de **comutare de cod** este o formă de manifestare a contactului dintre limbi fiind frecvent întâlnit în cadrul bilingvismului. Vorbitorii bilingvi sau multilingvi utilizează alternativ elemente ale limbilor cunoscute, în comunicarea scrisă sau orală, în special în situații informale. *Comutarea de cod reprezintă alternarea a două limbi în același discurs, în aceeași propoziție sau constituent* (Poplack 1980: 583 apud. Jieanu 2012: 58).

J. Lipski (2005:13 apud. Jieanu 2012: 81) clasifică elementele nou apărute în structura unei limbi în funcție de următoarele aspecte:

Comutarea de cod	Împrumuturile lexicale
<p>Este produsă de vorbitori bilingvi; Este realizată inconștient; Nu încalcă restricțiile gramaticale din limbile aflate în interacțiune; Apare în discursurile în care cele două limbi sunt folosite în mod liber.</p>	<p>Alegerea împrumutului este conștientă; Cuvântul împrumutat este lexicalizat și este folosit frecvent; Împrumutul este adaptat normelor fonetice și morfologice ale limbii matrice; Vorbitorul nu realizează că termenul este împrumutat.</p>

Împrumuturile reprezintă toate cuvintele spaniole adaptate limbii române iar comutările de cod apar atunci când fraza în limba română este ruptă pentru a insera o structură străină. De asemenea, împrumuturile sunt acele cuvinte ce exprimă noțiuni care nu au echivalent în limba română sau acelea pe care românii le-au folosit pentru prima oară în timpul șederii lor în Spania.

În cadrul comunicării în limba românilor din Spania, s-au constatat următoarele tipuri de cod: comutare de cod emblematică, comutare de cod interpropozițională și comutare de cod intrapropozițională.

1.1. Comutarea de cod emblematică constă în inserarea în structura comunicării în limba română a unor elemente din limba spaniolă, care marchează, ca niște embleme, caracterul bilingv al unei conversații. Conform Jieanu 2012: 88-93, componenții comutării de cod în limba română a imigranților din Spania sunt:

- Interjecțiile
 - *mira* (uite): „*Mira! Mira* la pui!
 - „*Je! Je!*” (Ha! Ha!): „*Je, je ...ai grijă cu anonimii, că nu știi ce amigoiși or fi*”
 - „*ehh*”: „*Mda, știu că cineva de pe forumul acesta o să se bucure nespuse de acest post... a que disfrutas, eh?*”.
- Formulele de politețe
 - *hola* (bună): „*Hola, fetelor!*”
 - *qué tal* (ce mai faci): „*Qué tal, frumosule!*”
 - *gracias* (mulțumesc): *-Apă? -Da, gracias!*;
 - expresii ale politeței: *por favor* (te rog): „*Apă, por favor!*”

- *de nada* (pentru nimic/ nu ai pentru ce!): „*De nada*, mi-a făcut plăcere!”;
- *señor/a*: „Eu mă înțeleg foarte bine cu *señora* Ana”
- Enunțurile exclamative
 - *no me digas* (nu-mi spune): „A ieșit cu masca pe față. *No me digas!*”;
 - *claro que si* (bineînțeles): „Ai văzut?/ *Claro que si!*”;
 - *vale* (bine, ok): „*Vale!* Pronto! De verdad! *Sí?*”;
 - *basta* (gata): „*Basta!* Fata blondă! *Basta!*”;
 - *en serio* (serios): „*¡En serio, de verdad!*”
- Cuvintele colocviale
 - *hostia*: Eh, liniștiți-vă, *hostia*, că este numai’ o discuție deschisă despre emigrare atacul la persoană îl văd además de inutil”;
 - *mierda*: „*Mierda!* M-ai lovit”;
 - *joder*: „Toți zic, *joder*, ești o mașină”

1.2. O altă comutare de cod, cea interpropozițională, este întâlnită atunci când același vorbitor alternează mai multe secvențe propoziționale în limba română cu cele din limba spaniolă. Comutarea de cod interpropozițională presupune cunoașterea foarte bună a ambelor limbi aflate în contact (Jieanu 2012: 95-102):

- „Vezi, acesta e un bun exemplu. Am gândit în spaniolă și am scris în română. Nos llevamos bien. *A que no es lo mismo?*” (Așa-i că nu-i același lucru)

- „Depinde cu ce români vorbești. *Siempre depende* (întotdeauna depinde). Am cunoscut compatrioți...”

- „Atacul la persoană îl văd además de inutil, aici chiar dăunător, așa că *PAZ y AMOR camarero tres cañas, invito yo jeje* (Pace și dragoste, chelner trei halbe, fac cinste)”

- „De aia îmi place de tine *pentru că me tratas con cariño* (mă tratezi cu dragoste)”

- „*El colmo es* (culmea e) că nici mie nu-mi plac fiestele și mergeam la bălci când eram mică, dar nu îmi plăcea”

- „Depinde unde te informezi...*La vida da muchas vueltas! No eres dios para controlar la vida de tus hijos*” (Viața îți joacă multe feste! Nu ești Dumnezeu ca să controlezi viața fiilor tăi).

1.3. Al treilea tip de comutare de cod, cea intrapropozițională, produce o fractură la nivelul enunțului în limba A și introduce un cuvânt neadaptat (Jieanu 2012:104-109):

- „D-zeu *no tiene mucho que ver con esto, no?* (nu are mult de a face cu asta, nu?)

- „Am uitat că aici *se encuentra gente con mucha educación y de alta cultura* (se află lume cu multă educație și cu o cultură înaltă)

- „Când primesc ceva, îmi scrie *nuevo mensaje* (mesaj nou)”

- „Toți care au *pelotas para expresar lo que piensan por aquí* (curaj pentru a exprima ceea ce gândesc pe aici) sunt profesori de limba română”

- *De*: „Era mereu *de baja* (în concediu); „Am făcut bacalaureatul *de Letras*”

- *Como*: „Îmi pare rău că gândești *como la mayoría de los españoles* (ca majoritatea spaniolilor); „Te tratăm *como de la familia* (ca pe un membru al familiei)”

2. Una din cele mai frecvente forme de manifestare a interferențelor lingvistice româno-spaniole, în cadrul comunităților de români imigranți din Spania, este **împrumutul**. Cuvintele sau expresiile dintr-o anumită limbă, care au fost integrate în sistemul gramatical al altei limbi, cu alte cuvinte care au fost adaptate fonetic, morfologic și sintactic, se numesc împrumuturi (Poplack 1980, Gumperz 1982, Cortés Moreno 2011 apud. Jieanu 2012: 115). Dacă din limba donatoare este inserat un grup sintactic, format din cel puțin doi membri, acesta este considerat comutare de cod. Inserția unui singur cuvânt din limba donatoare în limba matrice este analizată ca împrumut lexical.

2.1. În ceea ce privește uzul împrumuturilor, acestea pot fi de două feluri: împrumuturi necesare și împrumuturi de lux.

2.1.1. Împrumuturile necesare sunt acele cuvinte din limba spaniolă care nu au echivalent în limba română (Jieanu 2012: 121-123):

• Feluri de mâncare: *turrón* (desert de Crăciun), *chorizo* (cârnați), *paella* (mâncare tradițională), *tortilla* (omletă cu cartofi)

- Băuturi: *calimoch* (amestec din vin și coca-cola), *gazpacho* (băutură răcoritoare)

- Realități noi: *locutorio* (loc pentru comunicarea imigranților cu familiile din țările de proveniență) *botellón* (petrecere care constă în consumul în grup al diverselor băuturi alcoolice combinate într-o singură sticlă)

- Subdiviziuni teritoriale specifice Spaniei: *Generalidad Valenciana*, *Guardia Civil* (Garda Civilă), *aula virtual* (curs virtual), *Educación Infantil* (Educație primară)

2.1.2 Împrumuturile de lux sunt „împrumuturile inutile, care țin de tendința de ordin subiectiv a unor categorii sociale de a se individualiza lingvistic în acest mod” (Rus 2009: 268 apud. Jieanu 2012: 123). Printre cauzele care le determină au fost înregistrate: *insuficienta cunoaștere a limbii materne, comoditatea sau graba care nu permit reflectarea asupra echivalențelor lexicale, pentru a alege termenul cel mai adecvat* (Stoichițoiu-Ichim 2008: 94-95 apud. Jieanu 2012: 123). Dintre împrumuturile de lux ar fi: *albañil* (zidar), *baja* (concediu), *bocadillo* (sandvici), *chica/o* (fată, băiat), *lengua* (limbă), *trabajo* (muncă), *viaje* (vacanță), *a amplia* (a extinde), *a apunta* (a înscrie), *a arregla* (a aranja), *a cena* (a lua cina), *a disfruta* (a se bucura de), *agradabil* (plăcut), *descafeinat* (decafeinizat), *diverido* (amuzant), *guapo* (frumos), *bien* (bine), *claro* (sigur), *vale* (în regulă), *ya* (deja), *algo* (ceva), *nada* (nimic), *yo* (eu), *cuarto* (al patrulea, sfert), *ocho y media* (opt și jumătate) (Jieanu 2012: 124-125).

2.2. În funcție de gradul de integrare a cuvintelor împrumutate din limba spaniolă în limba română, distingem între:

- împrumuturi adaptate: sunt cuvinte din limba spaniolă supuse unor procese de integrare, care constau în înlocuirea trăsăturilor fonetice, grafice și morfologice cu cele specifice limbii române;

- împrumuturi neadaptate: sunt cuvinte reproduse în limba română, respectându-se forma grafică, fonetică sau morfologică pe care o au în limba spaniolă;

2.2.1. În ceea ce privesc împrumuturile adaptate, substantivele spaniole de genul masculin se caracterizează prin realizarea unor opoziții morfologice de număr, specifice limbii române, marcate prin combinația de desinențe (Jieanu 2012: 135):

- sg. Ø / pl. -i:

- sp. *albañil* > rom. *albanil* (zidar): „Scria că se angajează *albanili*”;
- sp. *extranjero* > rom. *extranjer* (străin): „Sunt mai mulți *extranjeri*, nu numai români”;
- sp. *gitano* > rom. *gitan* (țigan): „N-am mai văzut până acum un *gitan*”;
- sp. *gambas* > rom. *gambași* (creveți): „... *gambașii* stau numai pe fundul mării”;

Substantivele feminine împrumutate din limba spaniolă, adaptate la sistemul morfologic al limbii române, se caracterizează, la singular, prin substituția terminației spaniole *-a*, cu cele specifice femininului românesc *-ă* sau, mai rar, *-e* (Jieanu 2012: 137-138):

- sp. *limpiadora* > rom. *limpiadoră* (femeie de serviciu): „I-am găsit să meargă *limpiadoră*, da' n-a vrut”;
- sp. *obra* > rom. *obră* (șantier): „El merge la *obră* toată ziua”;
- sp. *vuelta* (*dar vuelta*) > rom. *vueltă* (a da o tură): „Ai dat o *vueltă* prin Deltă”
- sp. *guardería* > rom. *guarderie* (creșă): „La *guarderie* era tot timpul bolnavă”;
- sp. *peluquería* > rom. *peluquerie* (coafor): „Am fost la *peluquerie* și m-am tuns”;
- sp. *cafetería* > rom. *cafeterie* (cafenea): „Duminică, după slujbă, mâncăm o înghețată, bem un cafe la *cafeterie*”;
- sp. *fiesta* > rom. *fieste* (petrecere): „Aici sunt tot timpul *fieste*”;

Vorbitorii nativi de limbă română din Spania împrumută verbe din limba spaniolă, pe care le adaptează la flexiunea verbală românească, substituind morfemele gramaticale spaniole (afixele gramaticale, desinențele de număr și persoană) cu morfeme gramaticale românești (Jieanu 2012: 144-148).

a) Indicativ prezent:

- sp. *agregar* > rom. *agregua* (a adăuga): „... trimite-mi un sms pe Facebook cu numele și te *agreguez*”

- sp. *deletrar* > rom. a *deletra* (a spune pe litere): „Chiar dacă-l *deletrezi*, nu-l înțeleg”;
 - sp. *cobrar* > rom. a *cobra* (a câștiga): „Contribuțiile sociale pe care le *cobrează*”;
 - sp. *cenar* > rom. a *cena* (a cina): „Ce *cenăm*?”;
 - sp. *disfrutar* > rom. a *disfruta* (a se bucura): „Voi cum *disfrutați*?”;
- b) Indicativul- perfect compus:
- sp. *aprobar* > rom. a *aproba* (a trece un examen): „ Am *aprobat* matematica”
 - sp. *firnar* > rom. a *firma* (a semna): „ Am acasă o carte pe care mi-a *firnat*-o el”;
 - sp. *pinchar* > rom. a *pincha* (a selecta): „Am *pinchat*, dar m-am plictisit de atâta înregistrare și autentificare”;
- c) Indicativul viitor:
- sp. *disfrutar* > rom. a *disfruta* (a se bucura): „ Voi *disfruta* de familia mea”;
- d) Conjunctivul prezent:
- sp. *guardar* > rom. a *guarda* (a păstra): „D-aia să *gardezi* play-ul”;
 - sp. *demandar* > rom. a *demanda* (a da în judecată): „200 de euro ca să-l *demandeze* iară”
 - sp. *suavizar* > rom. a *suaviza* (a ușura): „Să nu *suavizez* subiectul”
- e) Imperativul:
- sp. *arreglar* > rom. a *arregla* (rezolva): „Și am zis, Martin, *arreglează* lucrurile cu Neluțu”;
 - sp. *apañar* > rom. a *apana* (a se descurca): „Rezistați și voi cum puteți, *apanați*vă ca extranjerii ăștia”
- f) Modul gerunziu:
- sp. *pelear* > rom. a *pelea* (a se certa): „Dacă te vede *peleând*, te trage la răspundere”;

g) Modul infinitiv:

- sp. *acoplar* > rom. *a acopla* (cupla, uni): „Putem *acopla* informațiile”;

2.2.2. Împrumuturile neadaptate, numite și xenisme, sunt cuvintele din spaniolă, folosite de un vorbitor în limba română cu forma pe care o are în limba spaniolă (Jieanu 2012: 151-154):

- *bocadillo* (sandvici): „La școală mănânc *bocadillo*”;
- *plaza* (piață): „N-ai stat niciodată lângă vreun parc sau *plaza*”;
- *granizado* (băutură cu gheață): „A băut *granizado*”;
- *Navidad* (Crăciun): „A: -Veniți acasă?! I: -Da, de *Navidad*”;
- *Habilidades artísticas* (Abilități artistice): „Avem *Habilidades artísticas*, Historia de Europa”
- *desagradable* (neplăcut): „Viața ar fi o continuă *queja* și destul de *desagradable*”;
- *nerviosa* (nervos): „Nu-i *nerviosa* cum sunt eu”;
- *yo* (eu): „*Yo* cred că nu”;
- *nada* (nimic): „De hopa mitică *nada*, eee, *guapo*?”;
- *ocho y media* (opt și jumătate): „Claro, nu am luat nici un *ocho y media*”;
- *también* (de asemenea, și): „M-am dus și eu *también*”;
- *primero* (în primul rând): „*Primero*, permite-mi să-ți spun că...”;
- *demasiado* (prea mult): „E *demasiado*!”;
- *tampoco* (nici măcar, nici atât): „Ea nu are *tampoco* minte”;

3. O altă modalitate de realiza interferența lingvistică este **calcul lingvistic**. Acest fenomen este întâlnit în limba română vorbită de imigranții din Spania, reprezentând *un mijloc de îmbogățire a limbii, care constă în transpunerea unui cuvânt cu formă internă clară, a unui sens, a unei unități frazeologice sau a unui procedeu gramatical străin* (Stanciu-Istrate 2006: 61 apud. Jieanu 2012: 165).

În analiza comunicării imigranților români se face distincția în limba română între împrumut și calc lingvistic. În timp ce împrumutul

presupune inexistența în limba receptoare a cuvântului care este împrumutat din limba donatoare în care intră și la sistemul căreia se adaptează, calcul lexical presupune existența a cel puțin două cuvinte, unul din limba donatoare și unul din limba receptoare, între care se pot stabili relații de analogie, care duc la transferul de proprietăți de la unul la altul” (Merlo 2007: 242 apud. Jieanu 2012: 167).

Așadar, atât calcul, cât și împrumutul contribuie la dezvoltarea și îmbogățirea vocabularului, fiind legate de nivelul lexical al limbii. Prin calchiere se transferă în limba receptoare structura unor cuvinte sau expresii, anumite proprietăți gramaticale sau semantice ale cuvântului respectiv, iar, prin împrumut, se preia cuvântul propriu-zis.

Cauzele care determină apariția calcurilor este faptul că imigranții români din Spania sunt obligați permanent să traducă din limba spaniolă în limba maternă, deoarece toate informațiile necesare traiului zilnic sunt difuzate în limba spaniolă. Astfel, *traducerea a devenit un fenomen general, o manifestare a contactului lingvistic, a bilingvismului româno-spaniol* (Pali 1991:7 apud. Jieanu 2012: 168). Un fel de traducere a cuvintelor din limba spaniolă cu structură analizabilă, a unităților lexicale sau chiar a construcțiilor morfo-sintactice este reprezentat de calcul lingvistic.

Există mai multe tipuri de calc lingvistic: lexical, gramatical, lexico-gramatical și frazeologic (Jieanu 2012: 170-189).

3.1. Calcul lexical:

- rom. *a reschimba* > sp. *recambiar* (a preschimba): „După divorț mi-am reschimbat numele”
- rom. *rău-înțeles* > sp. *malentendido* (neînțelegere): „Asta a fost un rău-înțeles”
- rom. *seguritatea socială* > sp. *seguridad social* (securitate socială): „A dat ordin la *seguritatea socială*”
- rom. *descripție* > sp. *descripción* (descriere): „Asta e *descripția* materiei”
- rom. *sigură* > sp. *seguro* (fără îndoială): „Nu-și plătea *sigură*”
- rom. *a suspenda* > sp. *suspender* (a pica un examen): „M-a *suspendat* atuncea că n-am avut *diario*”

- rom. *a proba* > sp. *probar* (a gusta o mâncare sau băutură): „Trebuie să *probezi* dacă n-ai mâncat niciodată”
- rom. *antic* > sp. *antiguo* (vechi): „Uite cum arată casele lor *antice*”
- rom. *toca* > sp. *tocar* (a cânta la un instrument): „După școală *toc* la vioară”

3.2. Calcul gramatical:

- rom. *a juca* > sp. *jugar* (a se juca): „Am *jucat* cu mingea în patio”
- rom. *a ieși de* > sp. *salir de* (a se duce la): „*Ies de* fiesta joi, vineri și sâmbătă”
- rom. *a schimba de* > sp. *cambiar de*: „Sunt persoane care sunt pe aici prin Spania pentru a *schimba de* peisaj”
- rom. *a se baza în* > sp. *basarse en* (a se baza pe): „M-am *bazat în* cunoștințele mele și am trecut la Educación Primaria”
- rom. *a fi în casă* > sp. *estar en casa* (a fi acasă): „Sâmbătă asta *am stat în casă*, nu am ieșit de fiesta”
- rom. *ora de cină* > sp. *hora de cenar* (ora cinei): „Mă întorc acasă *la ora de cină*”

3.3. Calcul lexico - gramatical:

- rom. *minima* > sp. *mínima* (cea mai mică): „*Minima* este 7.50”
- rom. *maxima* > sp. *máxima* (cea mai mare): „*Maxima* este zece”

3.4. Calcul frazeologic:

- rom. *a avea clase* > sp. *tener clase* (a avea ore, a merge la școală): „Am *clase* până la ora cinci”
- rom. *a face masa* > sp. *hacer la mesa* (a pregăti masa): „Unde *faci masă*, la tine sau la mine?”
- rom. *a se pune frumoasă* > sp. *ponerse guapa* (a se aranja): „Și uite *m-am pus frumoasă* și am zis să mă duc la biserică”

- rom. *mult renume* > sp. *mucho renombre* (renume mare, foarte cunoscut): „Restaurant de *mult renume*”
- rom. *da una hostia* > sp. *dar alguien una hostia* (a da pe spinare cuiva): „Îți *dau una hostia* de nu te vezi”

Pendularea permanentă între limba oficială (spaniola) și limba maternă (româna) a dus la crearea unei noi modalități lingvistice, numită de românii din Spania: *rumañol* (formată din trunchierea cuvintelor *rumano* și *español*).

Considerat de unii o *infirmitate lingvistică*, care are consecințe negative asupra vitalității limbii române, *rumañolul* s-a încetățenit în limba și mentalitatea locuitorilor Spanie și receptează noi termeni în fiecare zi.

Jieanu (2012) a constatat faptul că *rumañol* a apărut ca urmare a influenței limbii spaniole asupra limbii române în cadrul comunităților de români din Spania, care și-au însușit limba spaniolă în momentul în care au decis să se stabilească în Spania. În cazul insulelor lingvistice, limba maternă este uneori abandonată în favoarea limbii majorității, iar alteori, ambele sunt folosite în paralel. Cea de-a doua situație este valabilă și în cazul limbii române vorbite în Spania de către emigranți, cu mențiunea că se folosește, cu predilecție, ca mijloc de comunicare numai în familie și în cercurile de prieteni români.

Rumañolul este o varietate a limbii române, semnificativă pentru coloniile românești din Spania, așadar, ar putea fi un sociolect. Sociolectul este definit drept *cod minimal uniform, caracterizat prin acele trăsături comune ideolectelor membrilor unui grup social, dar absente din vorbirea membrilor altui grup* (DȘL 2005: 490 apud. Jieanu 2012: 195).

În concluzie, se poate afirma că *rumañolul* se caracterizează prin prezența tuturor formelor de manifestare a contactului lingvistic româno-spaniol, prezentat în lucrare prin comutare de cod, împrumut și calc lingvistic.

Investigațiile viitoare pot indica dacă interferențele lingvistice româno-spaniole contribuie la dezvoltarea și evoluția limbii române folosite în Spania sau dacă conduc spre producerea unei noi limbi, diferite atât de limba română, cât și de limba spaniolă.

Bibliografie:

- Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, *Dicționarul explicativ al limbii române* 2009: ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic Gold, București.
- Bernat, J.S., Viruela, R. 2011: *The Economic Crisis and Immigration: Romanian Citizens in the Ceramic Tile District of Castelló* (Spain), în „Journal of Urban and Regional Analysis”, Vol. III, 1, [http://www.jurareview.ro/resources/pdf/volume_7_the_economic_crisis_and_immigration:_romanian_citizens_in_the_ceramic_tile_district_of_castello_\(spain\)__abstract.pdf](http://www.jurareview.ro/resources/pdf/volume_7_the_economic_crisis_and_immigration:_romanian_citizens_in_the_ceramic_tile_district_of_castello_(spain)__abstract.pdf) 2011, p. 45-65, pe, ultima accesare 02.11.2019
- Bidu-Vrânceanu, A., Călărășu, C., Ionescu-Ruxândoiu, L., Mancaș, M., Pană Dindelegan, G. 2005: *Dicționar de științe ale limbii*, Editura Nemira, București.
- Cifras INE. *Boletín informativo del Instituto Nacional de Estadística*, 5/2009, p. 1-10, pe www.ine.es, ultima accesare 03.11.2019
- Constantin, D.L. (coord.), Preda, V., Nicolescu, D. 2004: *Fenomenul migraționist din perspectiva aderării României la Uniunea Europeană*, Institutul European din România, București, pe http://www.ier.ro/sites/default/files/documente/studiideimpactPaisII_ro/Pais2_studiu_5_ro.pdf, ultima accesare 03.11.2019
- Cortéz Moreno, M. 2011: *Fenómenos originados por las lenguas en contacto: cambio de código, préstamo lingüístico, bilingüismo y diglosia*, pe <http://ir.lib.tut.edu.tw/wSite/PDFReader?xmlId=59367&fileName=1426002658872&format=pdf> ultima accesare 03.11.2019
- Jieanu, Ioana 2012: *Interferențe lingvistice româno-spaniole*, Editura Lumen, Iași.
- Manpower 2003: *La inmigración en España pasado, presente y futuro*, pe www.elmundo.es, ultima accesare 09.11.2019
- Real Academia Española y Asociación de Academias de la Lengua Española, *Diccionario de la Lengua Española* 2006: Madrid, disponibil și pe internet, <https://dle.rae.es.>, ultima accesare 02.11.2019

LINGUISTIC PHENOMENA IN ROMANIA - RUMAÑOL

Abstract

Key words: *Code switching; linguistic calque; linguistic interference; loan; migration;*

This paper presents the importance of studying the contact of linguistic phenomenon in the case of Romanian communities in Spain, starting from the characteristics of the languages involved in this process: Romanian and Spanish. The massive migration of Romanians to Spain after 1995 determined numerous social, economic, political, cultural and, last but not least, linguistic changes, both in the host country, Spain, and in Romania. This linguistic phenomenon was deeply researched by Ioana Jieanu (2012) who analyzed the interference of the Spanish language on the Romanian language, at all levels: lexical, phonetic, morphological and syntactic.